

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Şu sıralarda tartışılan, memurların işten çıkarılmasını düzenleyen KHK'yi devlet-özgürlük-birey kavramının etrafında ele almak gerekiyor.

Ceza kavramı devlet-birey zıtlaşmasının kat yerini oluşturur. Devlet bireyi

cezalandırmaya yetkili tek organdır. Fakat hukuk cezalandırmanın sınırlarını devlet için de tayin etmiştir. Çünkü, ceza, hak kavramının dışında değildir. Olamaz da. O nedenle devlet cezalandırmasını mutlaka bir yargılamaya ve o yargılamanın kararına dayamak zorundadır.

Ceza oluşturma sürecinin asıl önemli yanı suçun ne zaman ve hangi koşullarda oluştuğuna karar vermektir. O aşamada yararlanılan iki temel unsur vardır. Suç, ya gerek kişinin kendisine, gerekse karşısındakine dönük bir hakkın ihlali ya da bir güvenliğin tehdidi anında doğar. Hatta bu ikincisi bile birinci değerlendirmenin içinde ele alınabilir. Bu iki öğenin dışındaki her şey özgürlükle ilgilidir. Tabii,

KHK, devlet ve disiplin

özgürlük sınırsız değildir. Onun başlangıç ve bitiş noktalarını da gene haklar meydana getirir. Son olarak değinilmesi gereken şey ise suçun da, suç isnadının da hayali olamayacağıdır. Bu, yakın zamanlarda gerek bizde, gerekse dünyada çok tartışılan 'yakın tehdit' kavramını özellikle ilgilendiren bir noktadır. Çünkü, yakın tehdit, karineye dayalı, vicdani yargıyı gerektiren, sübjektif bir değerlendirmedir.

Şimdi, KHK bütün bu süreci aşan bir mantığa dayanıyor. Hiç şüphe yok ki, KHK'nin düzenlenmesinde ve memurun işine son verilmesini gerektiren sürecin tanımlanmasında hukukun bu temel ilkeleri iyi kötü metne yerleştirilmiştir. Hukukun usul hükümlerine de uyulmuştur. Ne var ki, işin önemi burada değil. Yani, bir mantığın hukuka uydurulması değildir hukukun anlamı. Tersine, bir mantığın oluşturulmasında hukuktan hareket etmektir. Bu açıdan bakınca mevcut tartışma her şey bir yana sadece bir tek özelliğinden ötürü sakattır denebilir.

Mevcut yaklaşım, öncelikle, memur denilen kişinin bütünüyle devlete teslim olmasını, devletin de onu teslim almasını istiyor. Memur, düşünceleri, inançları,

davranışlarıyla devletin mutlak otoritesini kabul edecek. Bunun ötesi devlete dönük bir tehdit olarak algılanacak. Bu elbette soyut hak, birey olmak, kimlik gibi olguların tümünü yok sayan bir husus.

Bu anlayış, ideolojik açıdan devletin siyasal tercihinin ötesinde hiçbir yaklaşım içinde bulunulmayacağını önceden karar altına alıyor. Dolayısıyla, devletin kendisini siyasete, ama soyut anlamda da siyasete kapattığı, siyaseti kendi dışında ve ötesinde bir şey olarak algıladığı izlenimi doğuruyor. Fakat, siyaset her şeye karşın var. Devlet bunu bildiği için, siyaseti sadece kendi görüşü, kendi doğrusu olarak saptıyor. Kendi ideolojisi dışındaki siyaset yanlış ötesi doğru. Oysa siyasal düşünce, hak ve özgürlüğün ayrılmaz parçasıdır. Siyaset onlarla oluşur ve son kertede onların savunulmasıdır. Devlet bunu dışlayarak aslında açıkça bir temel hakkı yok sayıyor.

Asıl mesele budur: Açık tehdit, eylemli siyaset gibi atıflar işin kılıfıdır. Mesele, devletin kendi anlayışı doğrultusunda, onu hiç tartışmayan bir 'disiplinli' toplum oluşturmak ve onu gözetim altında tutmak çabasıdır. KHK, dalga dalga yayılan bir gelişmenin bir durağıdır sadece.